

Soten yhteisöavustukset hyvinvointialueella

20.11.2024 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta

Mari Teittinen

Hankejohtaja

Tausta ja lainsäädäntö

- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaki (612/2021) 7.4 §:n mukaan hyvinvointialueen on tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyötä hyvinvointialueen alueella hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Yhteisöllä tässä tarkoitetaan yhdistystä, järjestöä, seuraa, säätiötä tai muuta vastaavaa yhteisöä, joka toimii Etelä-Savon hyvinvointialueella
- Hallintosäännön 13 §:n mukaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta päättää myönnettävien yleisten avustusten periaatteista ja menettelytavoista sekä jakamisesta talousarvioon sidottujen määrärahojen puitteissa. Osa määrärahasta voidaan varata jatkuvaan hakuun.
- Avustettavan toiminnan tulee edistää Etelä-Savon **hyvinvointialueen toimintaa tukevaan** sekä alueellisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön eli **hyte-työn tavoitteiden toteutumista hyvinvointialueella**.

Kunnat tukevat taloudellisesti omalla alueellaan toimivia yhteisöjä omien sovittujen avustuskriteerien ja sopimusten mukaisesti. Jatkossa tavoitellaan tiiviimpää kumppanuutta ja yhteistyötä kuntien ja hyvinvointialueiden sote-avustustoiminnassa

Etelä-Savon hyvinvointialue tukee yhteisöjen toimintaa:

- Luovuttamalla kulloinkin vapaana olevia toimitiloja yhteisöjen käyttöön
- ohjaa hyvinvointialueen asukkaita yhteisötoiminnan piiriin, kuten vertaistukeen tai vapaaehtoistoimintaan
- antaa asiantuntija-apua yhteisön toimintaan
- tukee hyvinvointialueella yhteisömuotoista auttamistoimintaa yhteistyösopimuksin
- myöntää harkinnanvaraista talousarvion määrärahaan sidottua avustusta yhteisöille ja yhteisöille
- tekee yhteistyötä laaja-alaisesti alueen toimijoiden kanssa

Harkinnanvaraisten soten yhteisöavustusten kuvaus Eloisassa

Yhteisö voi saada vain yhtä avustusta kerrallaan toimintaansa

Sote-yhteisöavustus

Harkinnanvaraisen sote-yhteisöavustukseen käytettävä summa TA 2025 200 000€ (v.24 200 000€)

Toiminta-avustus on yhdistysten vuosittaiseen toimintaan liittyvää avustusta paikallisella tasolla. Tämä voi pitää sisällään yhdistyksen toimintaa, ohjaajakuluja ja niitä kuluja, jotka edesauttavat yhdistyksen toimintaa toteuttamaan hyvinvointialueen strategisia tavoitteita. Hakuaika ilmoitetaan erikseen.

Päätöksen tekee Hyte-lautakunta.

Toiminta-avustuksia voidaan myöntää yhdistyksien ja yhteisöjen säännöllisen tavoitteellisen toiminnan tukemiseen tai esimerkiksi toimintaa tukevan hankkeen omavastuuosuuteen. Toiminta-avustusta voidaan harkinnanvaraisesti myöntää myös häiriötilanteisiin liittyvään toimintaan. Toiminta-avustusten haku on kerran vuodessa.

Hyvinvointialue jakaa toiminta-avustuksiin varatut määrärahat ehdot täyttävien toimintojen kesken kokonaisharkinnan avulla. Maksatus tehdään hakemusten ja käsittelyn perusteella.

Yhteisöauttamisen kumppanuusavustus

Yhteistyöavustuksia v.2025 suunniteltu 373 000€ (v.24 379 000€)

Kumppanuusavustus tarkoittaa laaja-alaista toimintaa, joka edesauttaa hyvinvointialueen strategian mukaista toimintaa ja tukee vahvasti tuotannon omia asiakasprosesseja. Toiminta kohdistuu koko maakunnan alueelle. Avustuksesta sovitaan toimialan kanssa, joka neuvottelee tarvittavista yhteistyökäytännöistä avustettavan yhteisön kanssa huomioiden sujuvat asiakas- ja palveluprosessit.

Päätöksen ja yhteistyösopimuksen kumppanuusavustuksesta tekee toimiala oman talousarvionsa puitteissa.

Kumppanuusavustuksilla hyvinvointialue sitoutuu pitkäjänteiseen yhteistyöhön ja neuvottelevaan avustamiseen.

Tavoitteena on kehittää yhdessä kuntalaisten sosiaali- ja terveyspalveluita ja/tai hyvinvointia ja terveyttä tukevia toimintoja. Kumppanuusavustuksissa on samat yleisehdot ja periaatteet kuin toiminta-avustuksilla, mutta niissä on kyse toiminnasta, jonka perusrahoitus tulee esimerkiksi STEA:lta tai ESR-hankerahoituksena ELY-keskukselta. Hyvinvointialueen avustus toimii tällöin toiminnan täydentävänä julkisena rahoituksena. Kumppanuusavustuksissa noudatetaan neuvottelu- ja sopimusmenettelyä, jonka tavoitteena on useamman vuoden sopimus ja yhteistyö. Avustus myönnetään kokonaisharkinnan perusteella.

Yhteistyösopimus

Yhteistyösopimus toimii hyvinvointialueen lausuntona yhteisölle rahoituksen hakemisessa. Hyvinvointialue voi yhteistyösopimuksella puoltaa toimintaa, johon hakija hakee hankeavustusta esimerkiksi Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA:lta. Yhteistyösopimusta voi edeltää joissakin tapauksissa aiesopimus. Yhteistyö- ja aiesopimuksista neuvotellaan toimialojen kanssa.

Mihin soten yhteisöavustus ei ole tarkoitettu

- Toimintaan, joka kuuluu hyvinvointialueen perustehtävään tai toimintaan, jota hyvinvointialue ostaa yhteisöltä
- Kertaluontoisten virkistysretkien toteuttamiseen
- Verotusoikeudellisten yhteisöjen/organisaatioiden käyttöön
- Vuokra, toimitila-, huolto- tai hallinnollisten kulujen kattamiseen
- Velan lyhentämiseen
- Avustuksen edelleen jakamiseen rahana/avustuksina

Harkinnanvaraista soten yhteisöavustusta myönnetään:

- Avustus voidaan myöntää rekisteröidyille yleishyödyllisille yhteisöille, joka toimii Etelä-Savossa, toiminta voi olla paikallista tai alueellista.
- Toiminta ennaltaehkäisee sairauksien tai lisäsairauksien syntymistä ja tukee arjen toimintakykyä ja arjessa pärjäämistä ennalta ehkäisten sote-palvelujen tarvetta.
- Terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta edistävä toiminta lisää Etelä-Savon hyvinvointialueen asukkaiden voimavaroja ja hyvinvointia. Yhteisön toiminta kaventaa väestöryhmien välisiä hyvinvointi- ja terveyseroja.
- Toiminta edistää yhteistyötä muiden yhteisöjen kanssa
- Toiminta on kaikille avointa ja toimintaan on helppo tulla mukaan.
- Avustus on käytettävä suoraan kansalaistoimintaan, vertais- ja vapaaehtoistyöhön tai yleishyödylliseen tukeen ja toimintaan tai kehittämistoiminnan osarahoitukseen.
- Yhteisöt voivat hakea avustusta yhdessä tai toteuttaa toimintaa yhteisvastuullisesti.
- Avustuksen saajan on kerrottava yleishyödyllinen toimintansa sovitulla yhteisöjen yhteistyöalustalla ja yhteisö on kuvannut palvelut joko suoraan palvelutietovarantoon tai lähellä.fi-palvelun kautta.
- Avustusta hakevan yhteisö toiminnan tulee olla dokumentoitua vähintään vuoden ajalta.
- Hakijan on annettava suunnitelma ja selvitys avustuksen käyttämisestä hyvinvointialueelle kirjallisesti. Selvitys sisältää virallisen toimintakertomuksen ja avustuksen käytön taloudellisen raportin.
- Järjestöavustusta ei voida käyttää toimintaan, johon on haettu muuta avustusta, esimerkiksi valtion ruoka-aputoiminta. STEA- tai ESR-rahoitus voi olla täydentävänä rahoitusosuutena.
- Mikäli avustusta ei ole osittain tai kokonaan käytetty myönnettyyn tarkoitukseen, on käyttämättä jäänyt tai muuhun tarkoitukseen käytetty avustus tai sen osa palautettava hyvinvointialueelle, mikäli muuta ei sovi.

Haku ja päätöksenteko

- Järjestöavustuksien yleinen haku julistetaan auki viimeistään 30.11. mennessä sähköisellä lomakkeella. Hakuilmoituksessa päivämäärä tarkennetaan.
- Hakemuksia voi jättää 13.1.2025 klo 16:00 saakka
- Avustushakemuksen käsitellään hyvinvointialueen valtuuston vahvistaman talousarvion puitteissa ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta tekee päätöksen avustuksista viimeistään maaliskuussa 2025.
- Mikäli avustushakemusten kokonaissumma ylittää käytössä olevan varatun määrärahan, myönnetään rahoitus ensisijaisesti hyvinvointialueen toimintaa tukevaan, strategisia tavoitteita ja hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen suunnitelman tavoitteita tukeviin kohteisiin kokonaisarviointin perusteella

Hakemukseen sisällytettävät tiedot perustietojen lisäksi:

- Kuvaus avustuksella toteutettavasta toiminnasta, talousarvio ja toimintasuunnitelma avustuksen käytöstä sekä avustuksen käytön jälkeen selvitys ja todennus avustuksen käytöstä
- Toiminnan tavoite ja suunnitelma kuinka tavoitteen toteutumista seurataan tai mitataan
- Mitä yhteisön toiminnassa jää toteuttamatta ilman haettua avustusta?
- Kuvaus, miten kerätään tietoa toimintaan osallistumisen vaikutuksista. Esimerkiksi. Miten toimintaa osallistuminen vaikuttaa osallistujien terveyteen tai hyvinvointiin? (elämänlaatukysely tai muu vastaava asiakaskysely)
- Yhteisön tiedot ja avustettava toiminta tulee olla kuvattuna palvelutietovarannossa tai lähellä.fi:ssä
  - Mikäli tarvitset apua tietojen päivittämiseen, jätähän yhteystietosi niin otamme yhteyttä ja autamme mielellämme. (Kestävän kasvun Eloisa RRP2 inv2 Hyte-hanke)